

MÜZİK EĞİTİMİNDE İMGELERİN KULLANIMI^a

Turan SAĞER¹, Ali AYHAN^{1*}

¹İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Müzik Bölümü, 44280 Malatya

ÖZET

Bu çalışmada, görsel ve işitsel imgelerin müzik eğitiminde kullanımının elde edilecek olan başarı düzeylerine yönelik etkisi incelenmiştir. Gelişen teknolojiyi her geçen gün daha hızlı takip etmemiz gereken çağımızda müzik eğitiminde kullanılan yöntem ve tekniklerinde buna paralel olarak geliştirilmesi gerekmektedir. İmgelerin aktif olarak kullanılmasını sağlayacak eğitim-öğretim materyallerinin hazırlanması, müzik eğitiminde yeni bir yöntem olarak düşünülmüştür. Bu amaçla, okul şarkılarına, imgesel destekli animasyonlar, videolar hazırlanmıştır. Yapılan bu öğretim materyalleri ile özellikle de şarkı sözlerinin imgesel olarak desteklenmesi yoluyla, şarkıların hatırlanma düzeylerinde önemli bir artış gözlenmiştir. İlköğretim birinci kademe düzeyinde hazırlanan animasyon ve videolarda, şarkılara ait görsel ve işitsel imgeler, Flash CS5, iMovie, Photoshop CS5, Finale 2011, Logic Studio gibi programlar ile tasarlanarak bir araya getirilmiştir. Multimedya uygulamalarının kullanıldığı bu çalışmada imgelerin müzik eğitiminde kullanılmasının başarı düzeylerine olumlu bir etkisi olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi, imge, animasyon, video

USE OF IMAGES IN MUSIC EDUCATION

ABSTRACT

In this study, the effects of using visual and audial images for music education on the success level were investigated. In such an age that makes us catch up with the advancing technology, the methods and techniques for musical training must be improved concordantly. Development of teaching materials to use the images actively was considered to be a new method in music education. For this purpose, some image-assisted animations and videos were designed into the school songs. The level of remembering the songs was observed to enhance due to these teaching materials, esp. the image-assisted song lyrics. Visual and audial images of the songs in the animations and videos for primary school level were all designed and combined via such software programs as Flash CS5, iMovie, Photoshop CS5, Finale 2011, Logic Studio. In this study which includes the use of multimedia applications, using images for musical training was found to have a positive impact on the levels of success.

Keywords: Music education, image, animation, video

1. GİRİŞ

Müzik eğitiminin ilköğretim çağındaki öğrencilere sunuş yöntemlerinin temel taşlarından birisi 'okul şarkıları'dır. Öğrencilerin sanat eğitimde önemli bir yer tutan olan okul şarkılarının, özellikle sözleri dikkate alındığında, eğitim amaçlı kullanılan okul şarkıları yoluyla, istenilen her türlü bilgi rahatlıkla öğrencilere öğretilmektedir.

Günümüzde teknolojik imkânların doğru bir şekilde kullanılması yoluyla bu amaca yönelik bir eğitim-öğretim metodu geliştirilip ilköğretim düzeyinde rahatlıkla uygulanabilir. Şarkılardaki müziksel yapı, günümüzde kullanılan birçok eğitim-öğretim metodu ile rahatlıkla öğretilmektedir. Bu çalışmada, önemle üzerinde durulan konu "imgesel bir yöntem" geliştirilerek şarkı sözlerinin akılda kalıcılığını artırmaktır. Müziklerinin teknolojik ortamda müzik programları yoluyla zenginleştirilerek ilgi çekiciliği artırılan, sözlerinin de imgesel olarak desteklenmesiyle birlikte animasyona dönüştürülen okul şarkıları öğretiminde elde edilen başarıya olumlu bir etkisi olacaktır. Eğitim-öğretim

^a Bu makale "imge kullanımının okul şarkılarının öğretimindeki başarıya etkisi" isimli doktora tezinden faydalanılarak hazırlanmıştır.

* Yazışma yapılacak yazar: ali.ayhan@inonu.edu.tr

Makale metni 07.11.2012 tarihinde dergiye ulaştırılmış, 30.11.2012 tarihinde basım kararı alınmıştır.

başarı düzeyi araştırmalarında yapılan incelemeler göstermektedir ki yaratıcılıktan uzak hiçbir sistem başarıya ulaşamaz. Hangi alanda olursa olsun, etkin bir öğrenmenin gerçekleşebilmesi için öğretilecek konuların özenle işlenerek öğretimi kolay hale getirmesi gerekmektedir. Bunu yapabilmek içinde mutlaka yaratıcı bir düşünce gücüyle yola çıkmak gerekmektedir. Yaratıcı düşünme gücü ile işlenen her materyal eğitim-öğretim malzemesi olarak etkili bir şekilde kullanıldığında elde edilen başarı grafiklerinde her zaman olumlu bir artış gözlenmiştir. Müzik eğitiminde de başarı düzeylerini arttırabilmenin en önemli yolu -sistematik bir şekilde, teknolojinin verdiği imkânları doğru bir biçimde kullanarak- yaratıcı düşünce ışığında çalışmaktan geçmektedir.

1.1. Araştırmanın Denencesi (Hipotezi):

“İmgelerin aktif olarak kullanımının, okul şarkılarının öğretimindeki başarı düzeylerinde olumlu etkileri” vardır.

1.2. Amaç

Bu çalışmada amaçlanan, “imgelerin kullanımı yoluyla oluşturulacak animasyon-videolarla” yeni bir müzik öğretim metodunun, hedef kitlelerin başarı düzeylerini ne derecede geliştireceğini tespit etmek ve mümkün olduğu derecede üste taşımaktır.

Müzik öğretiminde uygulanan eğitim-öğretim metodlarının, günümüz teknolojisini takip edebilmesi ve etkin olarak kullanabilmesi; yaratıcı yöntemlere açık olması; her yaş grubuna, her kültür seviyesine göre değişkenlik göstermesi gerekir. Yaratıcılık ve görselliği etkin olarak kullanan bir eğitim-öğretim yöntemi ile istenilen hedef, başarı düzeylerine daha kısa yoldan ulaşılabacaktır.

1.3. Önem

Teknolojinin imkânlarının yerinde, tutarlı ve planlı bir şekilde kullanılması halinde eğitim-öğretim etkinliklerinin kalitesinin artacağı tartışılmaz bir gerçek olduğu günümüz dünyasında, okul şarkıları eğitiminde farklı bir mekanizma geliştirme gereğini ortaya çıkarmaktadır. Bu çalışma ile konularına göre imgelerin tespit edilip, imgesel olarak desteklenerek öğretimi yapılacak olan okul şarkılarının öğrenciler tarafından öğrenilmesinde ne gibi farklılıkların ortaya çıkabileceği belirlenecektir. Yine çalışma ile müzik öğretimine getireceği farklı yaklaşımlar ile çalışmanın sonucunda elde edilen bilgi ve birikimlerin müzik eğitiminin her alanına uygulanmasıyla birlikte ulaşılmak istenen başarı düzeyleri açısından önem taşımaktadır.

1.4. Varsayımlar

Bu araştırmada;

- Belirlenen araştırma yönteminin araştırmanın amacına, konusuna ve hipotezin gerçekleşmesine uygun olduğu,
- Veri toplamak için kullanılan araç ve tekniklerin, araştırma için gerekli bilgilere ulaşmayı sağlayacak nitelikte olduğu,
- Veri toplamada faydalanılacak öğrenci gruplarının araştırmada kullanılacak yöntem ve tekniklerin uygulanmasında doğru bir örneklem grubu oluşturacağı ve okul şarkılarının imge kullanımı yoluyla anlamlı öğretimi konusunda evreni temsil ettiği,

temel varsayımlarından hareket edilmiştir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- Milli Eğitim Bakanlığı müfredatından seçilmiş olan 12 okul şarkısı
- 4. Sınıf öğrencilerinden seçilen 120 (60 deney grubu+60 kontrol grubu) öğrenci ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Müzik: Müzik, duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, belirli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerle işleyip anlatan bir bütündür.

Müzik Eğitimi: Müzik eğitimi, temelde, bir müziksel davranış kazandırma veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma sürecidir.

İmge: İnsan bilincinden bağımsız olarak var olan nesnelere/nesnel gerçeklerin zihnimize yansısıdır.

Okul Şarkıları: Okul çağındaki öğrencilerde, müziksel davranış kazandırma-değişikliği oluşturma sürecinde, etkili bir rol oynayan sözlü ve sözsüz çeşitli şarkı formlarından oluşan müzik eserleridir.

2. KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Bilgiler

İmgelem

Günay'a göre "bir başka nesneye benzeyen " kavram" olarak imge, temelde bir göstergedir. İmgede **örnekseme** önemlidir. İmge; örnekseme yoluyla gerçek dünyadaki bir nesneyi belirten biçimlerin söz konusu edildiği bir gösterge türüdür. İmge, gerçek nesneyi daha duyarlı ya da daha güzel ve etkili bir biçimde belirterek gerçeği gösterge olarak yeniden oluşturur"(Günay, 2008: 6). İmgenin bu anlamda kavranabilmesi için verilebilecek en basit örnek fotoğrafıdır. "Fotoğraftaki yansıma bir imgedir" (Günay, 2008: 7). Fotoğraftan hareketle düşünülebilir ki görsel olarak algılanan imgeler nesnelere birebir benzerini ya da çok yakın anımsatır şekildeki hallerini ifade eden yanılsamalıdır. Fotoğraf dışında görsel imgelere örnek verilecek olunursa herhangi bir nesneye ait olan bir çizim(desen), karikatürize edilmiş bir resim düşünülebilir. Çocuk resimlerine bakıldığında görülür ki çizilen bir dağ, genelde üçgen formundadır, ağaçlar düz bir çubuğun üzerine yerleştirilmiş kocaman bir yeşil elma gibidir. Ama 'bu resimde çizdiklerin nedir' diye çocuklara sorulduğunda alınan cevap dağ ve ağaç olacaktır. Çünkü çizilen resimdeki şekiller çocuğun zihnindeki ağaç ve dağ imgeleridir. Bu noktadan hareketle düşünülebilir ki imgeler zamanla yerini başka imgelere terk edebilir. Yetişkin bir bireyin algılayarak çizdiği bir imge bir çocuğun imgesiyle aynı özelliği taşımamaktadır. Günay'ın bahsettiği örnekseme konusu burada devreye girmektedir. Çocuk şarkılarındaki sözlere ait imgelerin örneklenmesi az önce sözü edilen yaş farkı göz önünde bulundurularak yapılmalıdır. Bu göz ardı edildiği takdirde çocuğun zihninde var olan imgelerin dışında, daha yüksek düzeyde imgeler kullanıldığında istenilen kavrama düzeyine ulaşılamayabilir. "Yapı olarak ya da uzlaşma olarak bir imge her zaman belirli bir bütünü gösterir"(Günay, 2008: 7). Okul şarkılarında kullanılacak olan imgeler konuyu en iyi düzeyde ifade edecek bir biçimde bütünü göstermeyi hedefleyerek seçilmeli ve şekillendirilmelidir.

Müzik Eğitimi ve İmgelem

Geçmişten günümüze tarih sürecine bakıldığında toplumsal olayların çağlar açıp çağlar kapattığı görülmektedir. Akıp giden zaman içerisinde net bir şekilde görülür ki toplumlarda sanat alanında da değişimlerin, yeniliklerin, etkisi vardır. "Ne denli geleneklere bağlı olunursa olunsun, tarih boyunca yenilikler sanatı yönlendirilmiştir" (Ersoy, 2002: 20). Bu yönlendirmeler doğrultusunda düşünülebilir ki günümüz dünyasında ki sanat eğitiminde de yenilenmesi gereken noktaları tespit etmek gereklidir. Müzik eğitimi alanında, okul şarkıları üzerine yapılan bu çalışmada, okul şarkıları öğretimi başarı düzeylerinin daha yeni bir yaklaşımla artırılması için imgesel desteklerden faydalanması yolu seçilmiştir. "Yapıtın özü ile müziksel biçimi arasındaki bağlantıyı bulup ortaya çıkarmak dinleyiciye düşen bir görevdir" (Ersoy, 2002: 139) vurgulamasını yapan Ersoy'un bu tespiti üzerine okul şarkılarının öz öğelerinden birisi olan şarkı sözlerinin, imgesel olarak desteklenerek dinleyicinin fark etme düzeylerini arttırmak gereklidir. Yapıtın öz öğesi olan sözlerin vurgulanması yanı sıra müzik alanındaki bilgisayar yazılımlarının kullanımı yoluyla da müziksel biçim zenginleştirilerek işitsel imgelerin fark edilmiş düzeylerinde de önemli bir artış sağlanabilir. Bu şekilde zengin bir müziksel alt yapıyı, görsel olarak desteklenmiş olan sözlerle bir araya bilgisayar ekranında bir araya getirerek müzik eğitimine yeni bir yaklaşım getirilmiş olacaktır.

İmge ve Tasarım

İmgeler hayatımıza pek çok şekilde girmektedir. Okunulan kitap, anlatılan bir öykü, karşımıza çıkan bir reklam afişi ve daha birçok şekilde sürekli olarak karşımızdalar.

“Bilgisayar teknolojilerinin gelişmesi ile görüntüleme ve paylaşım tekniklerinin olanakları artmıştır. Görüntüler, artık üzerlerinde kolaylıkla çalışılabilen materyaller haline gelmişlerdir” (Okudan, 2003: 2). Bu teknolojik donanımların kullanımının kuralları tasarım ilkeleri dâhilinde olmalıdır. Ancak bu şekilde imgelerin kullanımı yoluyla okul şarkılarında öğretilmek istenilen amaçlara uygun bir animasyon hazırlanabilir. Okul şarkılarına yapılacak olan animasyonlar, tasarım ilkeleri doğrultusunda hazırlanmak zorundadır. Aksi halde anlam kargaşasının meydana gelebileceği düşünülmelidir. Algı düzeylerini etkileyerek zihinde kavram oluşturması beklenen animasyonlardan ancak bu şekilde verim alınabilir.

Becer(1997) tasarım yüzeyindeki görsel unsurları şöyle tarif etmiştir:

“Görsel unsurlar, tasarım yüzeyleri içinde ve birbirleri arasında tasarım ilkeleri doğrultusunda bir ilişkiye girerler:

1. *Görsel unsurların kenar ve eksenleri aynı hizaya getirilebilir ya da sıraya konabilir.*
2. *Görsel unsurlar göze bir hareket kazandırır.*
3. *Tasarım yüzeyi içinde birbirine yakın unsurlar kendi aralarında bir ilişkiye girerek gruplar oluştururlar. Böylelikle okuyucu hangi başlığın hangi illüstrasyona ait olduğunu rahatlıkla algılar.*
4. *Benzer boyutlara, biçimlere, renklere, tonlara, yönlere ya da dokulara sahip görsel unsurlar da birbirleri arasında anlama dayalı bağlantılar kurarlar.*
5. *Görsel unsurlar arasında kurulacak bu tür ilişkiler, tasarım içinde bütünleştirici bir rol oynar. Ama bazen de bu birleştiricilik okuyucudan beklenir ve iletişim sürecine bizzat katılması istenir: Tasarımcı görsel unsurları öyle bir konumda yerleştirir ki, okuyucu bağlantıyı ilk bakışta fark edemez, parçaları akıl yürüterek birleştirebilir.”*

İmgelerin bu beş aşamalı sistem ile tasarlanması yoluyla okul şarkılarında ki sözlerinde algılanması ve şarkıların sözlerindeki anlamlara ait parçaları birleştirmesi daha kolay olacaktır. İmgesel tasarım olarak da ifadelendirebileceğimiz bu sistematik yaklaşım müzik eğitimi alanında yeni bir yöntem olarak kullanılabilir.

İmge ve Müzik Teknolojisinin Müzik Eğitiminde Kullanımı

Başlı başına bir bilim dalı haline gelen “Müzik Teknolojisi” alanında yapılan çalışmalar her geçen gün artmaktadır. Sanal ses kütüphanelerinin kullanımı ile sadece bir bilgisayar ve midi klavye yardımıyla hemen her çalgının elimizin altında olduğu bu çağda müzik eğitimi de yeni bir döneme girmiştir.

Genel olarak nota yazımı, besteleme, kulak eğitimi, ses kayıt stüdyosu gibi başlıklar altında toplanan müzik teknolojisi biliminin etkin olarak kullanımı yoluyla araştırma konusu olan okul şarkılarına zengin bir alt yapı hazırlanabilir. Bu yolla sadelikten uzak fakat anlaşılabilirliği en üst düzeyde olan bir eşliğe sahip olacak okul şarkılarının kulak eğitimi yoluyla eğitiminde -hedef gruplardaki algılama olumlu etkileneceğinden- büyük kazanımlar sağlanacaktır.

Müzik teknolojisinin sunduğu bu imkânlar okul şarkılarının öğretiminde şüphesiz olumlu bir etkide bulunacaktır. Fakat daha öncede bahsedildiği gibi okul şarkılarında bir diğer önemli konu şarkı sözlerinin doğru bir şekilde öğrencilere kavratılabilmesidir. Bunun kolaylıkla yapılabilmesi içinde; günümüz bilgisayar teknolojisinin bizlere sunduğu imkânlardan ve şarkı sözlerine ait imgelerden faydalanılarak oluşturulacak anlamlı bütünlerin, müzik teknolojisi biliminin de katkılarıyla oluşturulacak zengin bir müziksel alt yapı ile birleştirilmesi gereklidir. Tüm bunların birleşimi, okul şarkılarının imge kullanımı yoluyla anlamlı öğretilmesi için animasyon teknolojisinin müzik eğitiminde kullanılabilirliğini ön plana getirmektedir.

Flash CS5 programında,

- Okul şarkılarının müzik programlarıyla zenginleştirilmiş alt yapısı,
- Okul şarkılarının sözlerine ait görsel imgeler,

animasyon haline dönüştürülerek imgesel ve müziksel destekli bir eğitim-öğretim yöntemi olarak kullanılabilir. Bu yolla okul şarkılarında öğretilmesi amaçlanan içerik daha etkili bir şekilde öğretilir.

Müzik Eğitiminde İmgelerin Kullanımı

İmgelerin görsel ve işitsel olarak aktif bir şekilde ön plana çıkarılmasını ve eğitimdeki başarının sağlamak üzere okul şarkılarına hazırlanacak olan öğretim materyalleri hazırlanırken dikkat edilmesi gereken en önemli unsurlar şunlardır:

- Şarkılarda yer alan ve öğretilmesi hedeflenen konuların doğru bir şekilde tespit edilmesi.
- Şarkılarda tespiti yapılan konulara önceden hazırlanmış olan imge kütüphanesinden doğru ve kullanılabilir imgelerin seçilmesi.
- Okul şarkılarına çok sesli bir eşlik tasarlanması.
- Okul şarkısına tasarlanan çok sesli eşliğin uygun bir müzik programında sanal enstrümanlar kullanılarak seslendirilerek animasyon programlarında kullanılabilir bir ses dosyası formatına dönüştürülmesi.
- Son olarak toplanan, hazırlanan görsel ve işitsel imgelerin uygun bir “animasyon-video” tasarımı programı yardımıyla bir araya getirilerek öğretim materyaline dönüştürülmesi.

Bu maddelerden ilkinde; okul şarkılarının konularına göre tespit edilen imgeler, şarkıyı betimlemesi açısından video(avi, mpg, mov, mp4 vb.) ve resim(jpg, tiff, gif, png vb.) formatındaki dosya biçimlerinden seçilecektir. İmgelerin video ya da resim formatında olması şarkıyı en iyi şekilde temsil edecek görüntülerin doğru analiz edilmesine bağlıdır. Yine son maddede yer alan açıklamada seçilen imgelerin animasyona dönüştürüleceği programın doğru seçimi ile ilgilidir. Özellikle bu seçimin doğru yapılması ortaya çıkacak olan öğretim materyalinin kalitesini ve işe yararlığını doğrudan etkileyecektir. Genel olarak şarkının konusu ile ilgili zengin bir görsel-işitsel bir imge kütüphanesine sahip olmak işin en önemli kısmı gibi görünürken, bunların uygun bir şekilde bir araya getirilerek işlenmesi için doğru programın kullanılmaması durumunda bu zenginlik yeterince işe yaramayacaktır.

Okul şarkılarına hazırlanacak olan öğretim materyalleri hazırlanırken çoğunlukla resim formatındaki imgeler kullanılacaksa animasyon tasarım programlarının kullanılması büyük bir avantaj kazandırabilir. Özellikle seçilen resimlere ve simgesel olan her öğeye (yazı, daire, kare, çizgi, vb.) rahatlıkla her hareketin verilebileceği animasyon programlarında müziksel imgelerinde kullanılabilirliği ile oldukça kullanışlı bir tasarım stüdyosuna sahip bir durumda olunmaktadır. Programlarda yer alan özellikleri yerli yerinde kullanmak kullanıcının hayal gücüyle doğru orantılıdır. Animasyon tasarlarken dikkat edilmesi gereken en önemli nokta işte budur denilebilir. Seçilen imgelere gerekli yerde doğru hareketin verilebilmesidir. Örneğin, şarkının sözleri güneşin doğuşundan bahsederken güneşin doğuşunu ilk olarak zihnimize canlandırarak animasyon ortamında nasıl bir hareketle bunu imgeleyebileceğimizi daha rahat belirleyebiliriz. Yine bir başka örnekte uçan kuşlardan bahsederken tek bir kuşun hareketinden yola çıkılarak zihinde canlandırılan uçuş hareketleri imgeleri animasyonda bir araya getirilmelidir. Bu iki örnekten yola çıkılarak çizilen rotada zihinsel imgelere ait tasarım gücünü kullanmanın animasyon tasarlamanın en temel prensiplerinden biri olduğu söylenebilir. Yani animasyon tasarlarken ilk hareketi zihnimize düşünerek bilgisayar ortamına daha rahat çıkarımlar sağlayabiliriz.

Okul şarkılarına hazırlanacak olan öğretim materyalleri hazırlanırken eğer video formatındaki görsel imgelerden faydalanacaksak yine yukarıda bahsedilen zihinsel tasarımların yapılmadan etkili bir materyalin üretilmeyeceği düşünülebilir. Buradan hareketle video formatı ile tasarımlar yaparken de dikkat edilecek birkaç nokta yer almaktadır. Bunlardan birisi nasıl iyi bir animasyon yapmak için gerekli programın belli başlı özelliklerinin bilinmesi gerekiyorsa video düzenleme yazılımları hakkında da gerekli ön bilgiye ve kullanabilmek için gerekli beceriye sahip olunması gerekmektedir. Animasyon programlarında özgürce her imgeye gereken hareketi verebilirken, video formatındaki dosyalarla çalışırken tam anlamıyla aynı özgürlüğe sahip olamayabiliriz. Çünkü videolar zaten resim karelerinin sıralanmasıyla oluşan kendine özgü bir yapıya sahiptir. Burada önemli olan bu özgün yapıdaki imgelerin doğru bir şekilde bir araya getirilerek yeni bir özgünlüğe sahip olan bir okul şarkısı imgelemine dönüştürebilmektir. Bunu yaparken dikkat edilecek noktalar şu şekilde sıralanabilir.

- İlk olarak okul şarkılarının sözlerine dair imgelerin video formatındaki dosyalarda tespitinin yapılarak bir araya getirilmesi,
- Bu aşamadan sonra seçilen videoların içeriğinde, ses dosyaları varsa bunların silinerek videonun sessiz bir hale getirilmesi,
- Okul şarkılarına hazırlanmış olan müziksel imgelerin ritmik yapısıyla okul şarkılarının sözel alt yapısı arasındaki senkronize yapıya uygun olarak videoların kırılması,
- Doğru bir kurgu ile müziksel alt yapının, video dosyalarının ve video dosyaları üzerine şarkı sözlerinin de eklenmesi gerekmektedir.

Müziksel-işitsel imge tasarımları konusunda da üzerinde durulacak birkaç nokta bulunmaktadır. Şarkıları işitsel olarak güçlü bir yapıya dönüştürürken ilk yapılması gereken şarkının konusuna dikkat etmekle işe başlamak olmalıdır.

Konusuna göre çok sesli yapılara dönüştürülen şarkıları incelemek buna faydalı olacaktır. Örneğin marş formunda bestelenmiş bir okul şarkısı çok seslendirilirken güçlü ve sürükleyici bir ritmik yapı ön plana çıkmaktadır. Güçlü akorlarla da desteklenen bir marşın çok sesli yapısı dinleyici üzerinde ne kadar etkileyici bir yapıya sahipse, ninni olarak bestelenmiş ve çok seslendirilmiş bir şarkının da bir o kadar dinleyici üzerinde etkili olduğu göz önüne alınmalıdır. Bu iki örnekten hareketle, şarkıların ritmik yapısındaki özellikleri ön planda tutulması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Ritmik yapı sonrasında ki ilk aşamada ise doğru müzik yazılımlarında şarkının konusuna uygun lirik yada coşkulu bir sese sahip olan çalgıların kullanılmasıdır. Örnek olarak “Tuna nehri akmam diyor, etrafımı yıkmam diyor” sözlerinin yer aldığı bir şarkı ile “Gelin çiçek derelim, yollarına serelim” sözlerinin yer aldığı bir başka şarkıya sanal enstrüman kütüphanelerinden çalgı seçerken aynı enstrümanların kullanılması şarkıların içeriğine uygun olmayabilir. Bu konuda çalgı seçimine örnek verecek olursak ilk mısralara bakır üflemeli çalgıların ağırlıkta olduğu bir çalgı topluluğu coşkulu bir eşlik sağlayabilirken ikinci örnekteki şarkıya ise tahta üflemeliler grubundan yumuşak bir ses tonuna sahip bir çalgı ve piyano eşliği uygun olabilir.

Okul şarkılarına eşlik hazırlanırken üzerinde düşünülmesi bir önemli konuda şarkıların melodisinin şarkıya hazırlanan eşliğe oranla geri planda kalmamasıdır. Bunu yapabilmeyen en kısa yollarından birisi de eşlik partisinin dışında rahatlıkla duyulabilecek bir çalgıyı solo partisi olarak seçmekten geçmektedir. Solo partinin-melodinin daha rahat algılanabilmesi için kullanılacak yöntemlerden bir diğeri de bu partinin bir oktav yukarıdan seslendirilmesini sağlamaktır. Müzik yazılımları sayesinde rahatlıkla yapılabilen bu oktav değişimleri ile eşlik partisinin daha rahat duyulabilmesi sağlanmaktadır. Bir diğer önemli konuda okul şarkılarında ki ses sınırlarının müzik yazılımları ile rahatlıkla uygun aralıklara çekilebilmesi durumudur. Ses sınırı yaş grubuna göre yüksek olan bir şarkıya hazırlanmış olan eşlikler müzik yazılımlarında kolaylıkla uygun bir ses aralığına transpose yoluyla çekilebilmektedir. Tüm bunların bir arada etkin olarak yapılabildeği müzik teknolojisi alanında kullanılmakta olan çeşitli müzik yazılımlarını kullanarak oluşturulan müziksel imgeler bireyler üzerinde gerek okul şarkılarında gerekse de diğer müzik formlarında olumlu etkiler bırakmaktadır. Günümüzde teknolojinin her anlamda içinde yaşamak zorunluluğunun doğduğu bu ortamda müzik bilimi ve dolayısıyla müzik eğitimi de gitgide daha fazla dijital ortama taşınmaktadır. Bu imkânların doğrultusunda müziksel imgelerin teknolojik bir zeminde zenginleştirilerek görsel imgelerle birleştirilmesi çağa ayak uydurmak konusunda müzik eğitiminde atılan önemli adımlardan birisi olacaktır.

2.2. İlgili Araştırmalar

Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Lu and Yin(2006), **Image and Imagination in Perception of Music**, isimli çalışmalarında işitsel ve görsel imgenin birbirlerine katkılarının açığa çıkarılarak müzik algısında imgelerin ne gibi etkileri olduğuna ışık tutulmuştur. Makalede müzik, kavramsal olarak melodik bir sanat; dinleme, düşünce ve zevk olmak üzere üç alanda incelenmiştir. Fizyolojik bir uyarıcıdan alınan tepki işitme organını harekete geçirdiği, bu uyarım aşamasında hayal gücünün psikolojik uzayda harekete geçtiği ve böylelikle zihinde ses ve görüntü oluşmaya başladığı anlatılmıştır.

Webb (2006), **Re viewing listening: ‘Clip culture’ and cross modal learning in the music classroom** isimli makalesinde, DVD lerden ve Youtube gibi video paylaşım sitelerinden elde edilebilen görsel materyallerle oluşturulan arşivin mevcut sınıflarda yararlanılabilirliğine dair çapraz-modal bir yaklaşımın avantajları anlatılmaktadır. Yine makalede, Müzik her zaman görüntü ve seslerden oluşan bir olaydır. Bununla birlikte, ses kayıt teknolojilerinin ilerlemesi, canlı prodüksiyonlara eşlik eden görsel olgulardaki tecrübelerin artarak ortaya çıkmasını sağlamıştır. Günümüzde internet ağları ve mobil görsel teknolojilerinin artışı, müzik DVD’lerinin, müzik videolarının eşlik ettiği DVD’lerin ve iTunes gibi sitelerden indirilebilen müzik videolarının da bu oluşuma katkıda bulunduğu anlatılmaktadır. Bu yollarla oluşmakta olan klip kültürünün çapraz-modal bir yaklaşımla eğitimde kullanılabilirliğine dair çalışmaların örneklendiği makalede, sınıflarda klip kültürü işbirliğiyile ortaya çıkan müzikal öğrenme şemalarından bahsedilmektedir. Sınıflarda kliplerin kullanılarak çapraz modal bir öğrenme yöntemi geliştirilmeye çalışılmıştır. Bu anlamda ilk olarak kliplerin hangi yollarla internet üzerinde dolaştığına dair bilgiler verilmiştir. Özellikle sosyal paylaşım sitelerinde kliplerin paylaşımı, mail, bloglarda paylaşım ya da anlık mesajlaşmalar yoluyla olduğuna dikkat çekilmiştir. Bu anlamda video yoluyla bilgilerin aktarımı söz konusudur.

Finney and Burnard (2007), **Music education with digital technology** isimli kitabında Bilgi ve İletişim Teknoloji’sinin geldiği notanın müzik eğitiminin seyrine ne gibi olumlu etkilerde bulunduğuna dair tespitlerde bulunmuştur. Geleneksel yöntemlerle eğitim vermenin, çağın gereksinimlerini karşılayamayacağını vurgulayan yazar gelişen teknolojik ilerlemelerin, eğitimde kullanılması konusunun altını önemle çizmiştir. Müzik alanında teknolojik gelişmelerin

ilerlediğinden bahseden yazar bu teknolojik imkânların kullanılarak etkili bir eğitim sistematığının oluşturulması konusunda önerilerde bulunmuştur.

Watson (2005), **Picture This**, isimli makalesinde ses düzenleme yazılımlarının gösterim değerlendirme ve motivasyon açısından muhteşem bir araç olduğundan bahsetmektedir. Müzik eğitim müfredatının teknoloji alanında birçok kullanım alanı vardır. Fakat bazı uygulamaların aktif bir şekilde kullanılabilmesi için kişisel çaba ve yeteneklere sahip olunması gereklidir. İlk başlarda zorluklar yaşanacak olan bu programların ilerleyen zamanlarda öğrenildiğinde oldukça faydalı olduklarının farkına varılacağı anlatılmaktadır. Bir resmin bin kelimeye bedel olduğundan bahseden yazar makalenin ilerleyen kısımlarında ses dalgalarının görünümüyle ilgili yapmış olduğu çalışmalardan bahsetmektedir.

Frankel (2007), **Film Scoring in the Music Classroom** çalışmasında modern müzik yazılımlarının en heyecan verici taraflarından birisinin videolarla müziklerin birleştirilmesine sağlanan olanak olmasından bahsetmektedir. Bu amaçla kullanılan bilgisayar yazılımlarının tanıtımını yaparak bu programların nasıl kullanıldığını dair bilgiler vermektedir.

Fein (2004), **Teaching Song Form** adlı çalışmasında ses düzenleme yazılımı, Powerpoint yazılımı ve biraz planlama ile bir şarkıyı eğlenceli ve yaratıcı bir şekilde öğretebilmenin mümkün olduğundan bahsetmektedir. Dijital ses yazılımları öğrenmede yenilikçi bir yol gösterir. Çalışmada bir bilgisayar ya da midi laboratuvarında bir ses yazılımı, bir kulaklık yardımıyla hazırlanacak olan projelerle etkili bir öğrenmeyi sağlayacak materyallerin hazırlanabileceğinden bahsedilmektedir. Bu yolla yapılacak çalışmaların öğrencilerin ilgisini çekeceği ve müzikte bu gibi çalışmalar yapmaktan zevk alabileceklerinden bahsetmektedir.

Türkiye’de Yapılan Araştırmalar

Oskay (2004), **Sanat Eğitiminde İmge ve İmgenin Yeri** isimli yüksek lisans tezinde imge, duyum, algı, sanat ve imge, eğitimde imge, sanat eğitiminde imge, bilgi toplumunda imgenin insan yaşantısına etkileri konu başlıklarını kuramsal olarak ele almıştır. İmge ve masal, imge ve oyun, imge ve drama, imge ve teknoloji, çevrenin imge oluşumuna etkileri konusunda da incelemelerde bulunmuştur. Araştırmada, çocuğun eğitiminde yaratıcı imgelem gücüne yeterince yer verilmediği düşünülerek, sanat eğitiminde imgeye ve ona bağlı süreçlere ne kadar yer verilmesi gerektiği araştırılarak açıklanmaya çalışılmıştır. Araştırma tarama modelindedir, imgenin anlamı, tarihsel değişimi, eğitimde ve sanat eğitiminde imgenin gelişim süreci ile imgeyle bağlantılı olarak duyum, algı, imgelem, simge... gibi kavramlar da açıklanmış ve çocukta yaratıcı imgenin gelişiminin oyunla, teknolojiyle, çevreyle ilişkileri de araştırılarak yorumlar yapılmıştır.

Akbaytogan (2006), **Günümüzde İmge ve Farkındalık** isimli yüksek lisans tezinde aşağıdaki konular üzerinde çalışmıştır: İmgeler, kendi kültürümüzün kontrolsüz değişiminin ve gelişiminin belgeleridir. Ne var ki, günümüzde imgeleri anlamak için öncelikle bu değişimi anlamak gerekir. Bunun içinse belli bir farkındalığa ulaşmak şarttır. Bu değişimin, bu yeniden üretimin her yönü ile doğasını, sebep ve sonuçlarını, kullanılan araç ve yöntemleri incelemek; ulaşmayı hedeflediğimiz farkındalık durumu için yardımcı olacaktır. İşte bu yolda öncelikle en basit haliyle imgeyi tanımlamak ve incelemekte olduğumuz güncel versiyonunun ne olduğuna bir açıklık getirmek gerekir. Sorun, günümüzde her yönü ile karşımıza çıkan "tasarlanan imgelerin", kültür-benlik üzerindeki yansımalarının doğasını anlamaktadır. Öyle ki günümüzde benlik mi imgeyi, imge mi benliği biçimlendirir belirsizdir. Burada bahsettiğimiz bir imgenin içinin boşaltılması ve içi boş imgelerin bir araya getirilip onlardan yeni bir içerik yaratılmasıdır. Günümüzde tasarlanan imgelere dair farkındalığı gerekli kılan da tam olarak budur. Bu yolda, "tasarlanan imgeler" birçok farklı ve ilişkili yönden ele alınmıştır. Öncelikle, imgelere dair tarih ve sanat tarihi içerisinde iktidar ve ekonomik kaygılarla üretilmiş örnekleri incelenmiştir, imgenin hangi türlerinin tarih içinde ne zaman bozuma uğratılmaya başladığı irdelenmiş, ardından da günümüzde bu bozuma dair örnek ve kanıtlar aranmıştır. İşte bu noktada da karşımıza medya ve mecralar çıkar. Fotoğrafın, teknoloji ve ihtiyaçlar doğrultusunda uğradığı değişimin devamında medya ve her türlü mecra üretimi imgeler, sundukları muhteşem olanakları anlamak bir yana, onları anlamak ve kontrol edebilmek için bir farkındalığı da mecbur kılar. Aksi takdirde, her gün daha fazla reklamın ve markaların malzemesi haline gelen imgeler, sonunda onları yaratanları da kendilerine benzetecek, içlerini boşaltacaktır. Yazar çalışmasında imge tasarımı, sanatın tasarlanan imgesi, simülasyonlar ve algı, algı ve görme eğitimi üzerine bilgiler vermiştir.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli ve deseni, evren ve örnekleme, veri toplama araçları ve geliştirilmesi, verilerin toplanması, toplanan verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel yöntem ve teknikler ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, ön test - son test kontrol gruplu deneme modeli kullanılmıştır. Araştırma, okul şarkılarının, imgesel yöntemlerle öğretimine dayanan ders işleme modelinin, öğrencilerin müziksel öğrenme düzeylerinin gelişimine olan etkisinin saptanmasını amaçlaması sebebiyle *betimsel niteliktedir*.

Araştırmada uygulama yapılacak deney ve kontrol gruplarının toplam sayısı n=120 olarak belirlenmiştir. Bu sayının deney ve kontrol gruplarına göre dağılımı Tablo 1. de görülmektedir.

Tablo 1. Deney ve Kontrol Gruplarının Oluşturulması

Grupların Oluşturulması	n
Deney Grubu	60
Kontrol Grubu	60
Toplam	120

Uygulamanın başında yapılacak olan *Öntest* ve uygulama sonunda yapılacak olan *Sontest* ile deney ve kontrol grupları arasında bağımsız değişkenle ilgili oluşan davranış değişiklikleri ölçülecektir. Araştırmada bağımsız değişken “İmge Kullanımı ile Okul Şarkılarının Öğretimi, bağımlı değişken ise öğrenci başarısıdır. Araştırmanın deneysel deseni tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Araştırmanın Deneysel Deseni

Deney	Kontrol
Öntest Değerlendirme Ölçeği	Öntest Değerlendirme Ölçeği
6 hafta uygulanacak olan “İmge Destekli Okul Şarkıları Öğretimi”	6 hafta uygulanacak olan “Geleneksel Yöntemlerle Okul Şarkıları Öğretimi”
Sontest Değerlendirme Ölçeği	Sontest Değerlendirme Ölçeği

Deneysel Uygulama Sürecine Hazırlık

Deney gruplarında uygulanacak olan okul şarkılarının öğretimindeki başarı düzeylerini arttırmak amacıyla okul şarkılarına ait olan ve algılamada kolaylık sağlaması düşünölen imgeler belirlenmiştir.

Okul şarkılarının müziklerinin geliştirilip daha dikkat çekici hale getirilmesi amacıyla tüm okul şarkıları çok seslendirilerek eşlikler yapılmıştır. Bu yapılan eşlikler Müzik Teknolojisi alanında kullanılmakta olan Finale, ve Logic Pro programlarıyla işlenerek müziksel açıdan zenginleştirilerek deney gruplarında kullanılmıştır. Ayrıca kontrol gruplarında kullanılmak üzere her şarkıya ait eşlikli müziklerin MP3 dosyaları hazırlanmıştır. Böylelikle şarkıların görsel imgelerinin yanında işitsel imgelerinin de tasarım aşaması tamamlanmıştır.

Deney gruplarında uygulanmak üzere her bir okul şarkısı için “Flash CS5”, animasyon ve iMovie video düzenleme programı ile daha önce belirlenmiş olan görsel ve işitsel imgeler bir araya getirilerek animasyonlar-videolar hazırlanmıştır.

Deneysel Uygulama Süreci

Deneysel uygulama süreci 6 hafta sürecek şekilde ve her hafta 2 okul şarkısı öğretilecek şekilde planlanmıştır. Şarkılardaki başarı düzeylerini tespit etmek amacıyla da hazırlanmış olan uygulama öncesi ve sonrası bilişsel başarı testleri kullanılmıştır. Uygulama sürecinde kontrol gruplarında geleneksel yöntemler kullanılmıştır.

Okul şarkıları öğretilirken kontrol gruplarında her şarkıya ait MP3 dosyası dinletilmiştir. Şarkılara ait melodiler dijital ortam, sözler ise öğretmen yardımıyla seslendirilmiştir. Öğretim sonucunda her şarkıya ait bilişsel ölçme formları öğrencilere dağıtılarak MP3 dosyası bilgisayarda çalmaya devam ederken şarkılara ait sözlerin ilgili formlara yazılması istenmiştir. Böylelikle kontrol gruplarındaki süreç tamamlanmıştır.

Deneysel gruplarında ise imgelere dayalı bir öğretim sistemi uygulanmıştır. Bu amaçla her bir şarkı için görsellerden, eşlikli hale getirilmiş müziklerden ve ekranda alt-üst yazı şeklinde konumlandırılmış şarkı sözlerinden oluşan video-animasyon hazırlanmıştır. Uygulama sırasında projeksiyon yardımıyla öğrencilere şarkıların izletilmesi esnasında şarkının sözleri aynı zamanda öğretmen tarafından tekrar edilmiştir. Böylelikle şarkılara ait sözleri hem işitsel hem de görsel olarak görmelerinin yanı sıra sözler yoluyla algılanması istenen içeriğe ait bilgilerde imgesel bir şekilde tasarlanarak bir arada sunulmuştur. Bu süreç sonrasında deneysel gruplarına özel olarak hazırlanan video ve animasyon görüntülerinde kesitlerinde yer aldığı bilişsel ölçme formlarıyla ölçme aşamasına geçilmiştir. Ölçme aşamasında projeksiyon perdesinde şarkılara ait olan animasyon gösterime tek farkla devam etmiştir. Ölçme şarkılara ait olan sözlerin alt-üst yazı şeklinde ekranda yer almadığı video-animasyonlar ile yapılmıştır.

Araştırmada deneysel uygulama sürecinde 12 okul şarkısında da aynı yöntem uygulanmıştır. Öntest ve sontest uygulamalarında “Yalancı” ve “Postacı” şarkıları kullanılmıştır. İlk ve son hafta gerçekleşen bu testler dışında arada kalan dört haftalık süreçte “Bal Avcısı”, “Kırlara Doğru”, “Gökyüzü”, “Dostluk”, “Öğretmenim”, “İlgaz”, “Güzel Anadolu”, “Cumhuriyet”, “İzmir Marşı” ve “Anadolu” şarkıları deneysel süreci pekiştirmek amacı ile uygulanmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini ilköğretim dördüncü sınıf öğrencileri, örneklemini ise seçilen ilköğretim Okullarının 4.sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklem grubunu Malatya İli, Ali Rıza Aydos, Emine Nezihe Parlak, Şehit Asteğmen Feyzullah Taşkınsay ve Gazi ilköğretim Okulları oluşturmaktadır. Örneklemi oluşturan grupların okullara göre dağılımları Tablo 3.de gösterilmektedir.

Tablo 3. Örneklemi oluşturan grupların okullara göre dağılımları

Okullar	Gruplar	n	Toplam
Ali Rıza Aydos İlköğretim Okulu	Kontrol	15	30
	Deney	15	
Emine Nezihe Parlak İlköğretim Okulu	Kontrol	15	30
	Deney	15	
Şehit Asteğmen Feyzullah Taşkınsay İlköğretim Okulu	Kontrol	15	30
	Deney	15	
Gazi İlköğretim Okulu	Kontrol	15	30
	Deney	15	
Genel Toplam			120

Veri Toplama Araçları ve Geliştirilmeleri

Araştırmada veri toplama aracı olarak,

- Öntest – Sontest Değerlendirme Ölçeği,
- Uzman Görüşü Alma Formu(Ölçme Aracı),
- Uzman Görüşü Alma Formu(Ders Konuları),
- İmge Destekli Okul Şarkıları Öğretiminde Kullanılan Bilişsel Ölçme Formları,

- Öğrenci Kişisel Bilgi Toplama Formu Örneği kullanılmıştır.

Veri toplama araçlarının geliştirilmesi aşamasında öncelikle, araştırmanın temellendirilmesi ve belirlenen amaçlara ulaşabilmesi için konuyla ilgili literatür (tez, makale, bildiri, kitap, bilimsel araştırma, internet ortamı, vb.) incelenerek araçların kavramsal yapısı ve ana çerçevesi belirlenmiştir. Buradan hareketle “12 okul şarkısının” anlamsal yapısını temel alacak şekilde geliştirilerek uygulamaya hazır hale getirilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmada dört ayrı okulda deney ve kontrol grupları ile 6 hafta sürecek deneysel bir çalışma yapılmıştır. Öğrencilere ilk olarak kişisel bilgi toplama formu uygulanarak cinsiyet, yaş, anne eğitim düzeyi gibi demografik değişkenlere ait bilgiler toplanmıştır. Uygulanan eğitim-öğretim sürecinde, okul şarkılarının bilişsel hedef davranışlarına ilişkin verileri toplamak için hazırlanmış olan bilişsel ölçme formları kullanılmıştır. Bu formlardan elde edilen veriler öntest-sontest değerlendirme ölçeği ile puanlandırılarak çözümlenmeye hazır hale getirilmiştir.

Verilerin Çözümlemesi

Deneysel süreç sonucunda elde edilen verilerin analizi için SPSS 17.0 (The Statistical Packet for The Social Sciences) paket programından yararlanılmıştır. Normal dağılım özelliği gösteren örneklem gruplarının öntest-sontest uygulamalarından aldıkları puanların farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere “paired t” testi kullanılmıştır.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde, kontrol ve deney gruplarında “yalancı” ve “postacı” şarkıları öntest ve sontestlerde alınan “paired t” ve “One-Way Anova” testi sonuçlarının oluşturduğu tablolardaki veriler araştırmanın dayandığı hipotezlere göre açıklanmıştır.

Örneklem Gruplarında Öntest-Sontest Uygulaması Sonrasında Elde Edilen Puanların t- Testi Sonuçları

Aşağıdaki tablolarda örneklem gruplarında öntest-sontest uygulaması sonrasında elde edilen puanların t- testi sonuçları görülmektedir.

Tablo 4. Ali Rıza Aydos İlköğretim Okulu Yalancı Şarkısı Öntest Ortalama Puanların t-Testi Sonuçları

Ölçüm (Yalancı)	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Kontrol Öntest	15	40.08	14.86	14	-.184	.857
Deney Öntest	15	41.02	11.21			

Tablo 4. de, Yalancı şarkısında deney ve kontrol gruplarında yapılan geleneksel okul şarkıları öğretimi uygulamasında Yalancı şarkısı öntest sonuçlarından elde edilen ölçümlere bakıldığında kontrol ve deney grupları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. $t(14) = -.184$, $p > .05$. Kontrol grubu ortalama puanları $\bar{X} = 40.08$, deney grubu ortalama puanları ise $\bar{X} = 41,02$ olarak ölçülmüştür. Bu bulgular, geleneksel okul şarkıları öğretiminde başarı düzeylerinde anlamlı bir fark elde edilmediğini gösterir.

Müzik Eğitiminde İmgelerin Kullanımı

Tablo 5. Ali Rıza Aydos İlköğretim Okulu Yalancı Şarkısı Sontest Ortalama Puanların t-Testi Sonuçları

Ölçüm (Yalancı)	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Kontrol Sontest	15	52.32	15.83	14	-2.277	.039*
Deney Sontest	15	64.01	12.71			

Tablo 5. de,, Yalancı şarkısında kontrol grubunda yapılan geleneksel okul şarkıları öğretimi ve deney grubunda yapılan imge destekli okul şarkıları uygulamasında Yalancı şarkısı sontest sonuçlarından elde edilen ölçümlere bakıldığında kontrol ve deney grupları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark deney grubu lehinedir. $t(14) = -2.277$, $p < .05$.

Kontrol grubu ortalama puanları $\bar{X} = 52.32$ iken deney grubu ortalama puanları ise $\bar{X} = 64,01$ olarak ölçülmüştür. Bu bulgular, geleneksel okul şarkıları öğretimi ve imge destekli okul şarkıları öğretimi başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark oluştuğunu gösterir.

Tablo 6. Ali Rıza Aydos İlköğretim Okulu Postacı Şarkısı Öntest Ortalama Puanların t-Testi Sonuçları

Ölçüm (Postacı)	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Kontrol Öntest	15	59.43	11.35	14	-.778	.450
Deney Öntest	15	64.33	15.51			

Tablo 6. da, Postacı şarkısında deney ve kontrol gruplarında yapılan geleneksel okul şarkıları öğretimi uygulamasında Postacı şarkısı öntest sonuçlarından elde edilen ölçümlere bakıldığında kontrol ve deney grupları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. $t(14) = -.778$, $p > .05$. Kontrol grubu ortalama puanları $\bar{X} = 59.43$, deney grubu ortalama puanları ise $\bar{X} = 64,33$ olarak ölçülmüştür. Bu bulgular, geleneksel okul şarkıları öğretiminde başarı düzeylerinde anlamlı bir fark elde edilmediğini gösterir.

Tablo 7. Ali Rıza Aydos İlköğretim Okulu Postacı Şarkısı Sontest Ortalama Puanların t-Testi Sonuçları

Ölçüm (Postacı)	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Kontrol Sontest	15	64.63	7.81	14	-5.84	.000*
Deney Sontest	15	87.67	11.39			

Tablo 7. de, Postacı şarkısında kontrol grubunda yapılan geleneksel okul şarkıları öğretimi ve deney grubunda yapılan imge destekli okul şarkıları uygulamasında Postacı şarkısı sontest sonuçlarından elde edilen ölçümlere bakıldığında kontrol ve deney grupları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark deney grubu lehinedir. $t(14) = -5.84$, $p < .05$.

Kontrol grubu ortalama puanları $\bar{X} = 64.63$ iken deney grubu ortalama puanları ise $\bar{X} = 87,67$ olarak ölçülmüştür. Bu bulgular, geleneksel okul şarkıları öğretimi ve imge destekli okul şarkıları öğretimi başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark oluştuğunu gösterir.

Tablo 8. Emine Nezihe Parlak İlköğretim Okulu Yalancı Şarkısı Öntest Ortalama Puanların t-Testi Sonuçları

Ölçüm (Yalancı)	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Kontrol Öntest	15	52.79	8.76	14	.468	.647
Deney Öntest	15	50.20	15.64			

Tablo 8. de, Yalancı şarkısında deney ve kontrol gruplarında yapılan geleneksel okul şarkıları öğretimi uygulamasında Yalancı şarkısı öntest sonuçlarından elde edilen ölçümlere bakıldığında kontrol ve deney grupları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. $t(14) = -.468$, $p > .05$. Kontrol grubu ortalama puanları $\bar{X} = 52.79$, deney grubu ortalama puanları ise $\bar{X} = 50,20$ olarak ölçülmüştür. Bu bulgular, geleneksel okul şarkıları öğretiminde başarı düzeylerinde anlamlı bir fark elde edilmediğini gösterir.

Tablo 9. Emine Nezihe Parlak İlköğretim Okulu Yalancı Şarkısı Sontest Ortalama Puanların t-Testi Sonuçları

Ölçüm (Yalancı)	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Kontrol Sontest	15	59.06	10.30	14	-2.789	.014*
Deney Sontest	15	73.95	15.34			

Tablo 9. da, Yalancı şarkısında kontrol grubunda yapılan geleneksel okul şarkıları öğretimi ve deney grubunda yapılan imge destekli okul şarkıları uygulamasında Yalancı şarkısı sontest sonuçlarından elde edilen ölçümlere bakıldığında kontrol ve deney grupları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark deney grubu lehinedir. $t(14) = -2.789$, $p < .05$. Kontrol grubu ortalama puanları $\bar{X} = 59.06$ iken deney grubu ortalama puanları ise $\bar{X} = 73,95$ olarak ölçülmüştür. Bu bulgular, geleneksel okul şarkıları öğretimi ve imge destekli okul şarkıları öğretimi başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark oluştuğunu gösterir.

Tablo 10. Emine Nezihe Parlak İlköğretim Okulu Postacı Şarkısı Öntest Ortalama Puanların t-Testi Sonuçları

Ölçüm (Postacı)	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Kontrol Öntest	15	50.33	17.21	14	1.816	.091
Deney Öntest	15	40.00	16.33			

Tablo 10. da, Postacı şarkısında deney ve kontrol gruplarında yapılan geleneksel okul şarkıları öğretimi uygulamasında Postacı şarkısı öntest sonuçlarından elde edilen ölçümlere bakıldığında kontrol ve deney grupları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. $t(14) = 1.816$, $p > .05$. Kontrol grubu ortalama puanları $\bar{X} = 50.33$, deney grubu ortalama puanları ise $\bar{X} = 40,00$ olarak ölçülmüştür. Bu bulgular, geleneksel okul şarkıları öğretiminde başarı düzeylerinde anlamlı bir fark elde edilmediğini gösterir.

Müzik Eğitiminde İmgelerin Kullanımı

Tablo 11. Emine Nezihe Parlak İlköğretim Okulu Postacı Şarkısı Sontest Ortalama Puanların t-Testi Sonuçları

Ölçüm (Postacı)	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Kontrol Sontest	15	26.53	6.85	14	-11.978	.000*
Deney Sontest	15	81.33	17.24			

Tablo 11. de, Postacı şarkısında kontrol grubunda yapılan geleneksel okul şarkıları öğretimi ve deney grubunda yapılan imge destekli okul şarkıları uygulamasında Postacı şarkısı sontest sonuçlarından elde edilen ölçümlere bakıldığında kontrol ve deney grupları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark deney grubu lehinedir. $t(14) = -11.978$, $p < .05$.

Kontrol grubu ortalama puanları $\bar{X} = 26.53$ iken deney grubu ortalama puanları ise $\bar{X} = 81.33$ olarak ölçülmüştür. Bu bulgular, geleneksel okul şarkıları öğretimi ve imge destekli okul şarkıları öğretimi başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark oluştuğunu gösterir.

Tablo 12. Gazi İlköğretim Okulu Yalancı Şarkısı Öntest Ortalama Puanların t-Testi Sonuçları

Ölçüm (Yalancı)	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Kontrol Öntest	15	43.13	15.49	14	-1.268	.225
Deney Öntest	15	50.81	14.55			

Tablo 12. de, Yalancı şarkısında deney ve kontrol gruplarında yapılan geleneksel okul şarkıları öğretimi uygulamasında Yalancı şarkısı öntest sonuçlarından elde edilen ölçümlere bakıldığında kontrol ve deney grupları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. $t(14) = -1.268$, $p > .05$. Kontrol grubu ortalama puanları $\bar{X} = 43.13$, deney grubu ortalama puanları ise $\bar{X} = 50.81$ olarak ölçülmüştür. Bu bulgular, geleneksel okul şarkıları öğretiminde başarı düzeylerinde anlamlı bir fark elde edilmediğini gösterir.

Tablo 13. Gazi İlköğretim Okulu Yalancı Şarkısı Sontest Ortalama Puanların t-Testi Sonuçları

Ölçüm (Yalancı)	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Kontrol Sontest	15	47.61	15.34	14	-3.856	.002*
Deney Sontest	15	71.92	13.37			

Tablo 13. de, Yalancı şarkısında kontrol grubunda yapılan geleneksel okul şarkıları öğretimi ve deney grubunda yapılan imge destekli okul şarkıları uygulamasında Yalancı şarkısı sontest sonuçlarından elde edilen ölçümlere bakıldığında kontrol ve deney grupları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark deney grubu lehinedir. $t(14) = -3.856$, $p < .05$.

Kontrol grubu ortalama puanları $\bar{X} = 47.61$ iken deney grubu ortalama puanları ise $\bar{X} = 71.92$ olarak ölçülmüştür. Bu bulgular, geleneksel okul şarkıları öğretimi ve imge destekli okul şarkıları öğretimi başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark oluştuğunu gösterir.

Tablo 14. Gazi İlköğretim Okulu Postacı Şarkısı Öntest Ortalama Puanların t-Testi Sonuçları

Ölçüm (Postacı)	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Kontrol Öntest	15	67.83	25.51	14	-.051	.960
Deney Öntest	15	68.33	22.25			

Tablo 14. de, Postacı şarkısında deney ve kontrol gruplarında yapılan geleneksel okul şarkıları öğretimi uygulamasında Postacı şarkısı öntest sonuçlarından elde edilen ölçümlere bakıldığında kontrol ve deney grupları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. $t(14) = -.051$, $p > .05$. Kontrol grubu ortalama puanları $\bar{X} = 67.83$, deney grubu ortalama puanları ise $\bar{X} = 68,33$ olarak ölçülmüştür. Bu bulgular, geleneksel okul şarkıları öğretiminde başarı düzeylerinde anlamlı bir fark elde edilmediğini gösterir.

Tablo 15. Gazi İlköğretim Okulu Postacı Şarkısı Sontest Ortalama Puanların t-Testi Sonuçları

Ölçüm (Postacı)	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Kontrol Sontest	15	74.17	15.05	14	-2.161	.048*
Deney Sontest	15	86.67	12.28			

Tablo 15. de, Postacı şarkısında kontrol grubunda yapılan geleneksel okul şarkıları öğretimi ve deney grubunda yapılan imge destekli okul şarkıları uygulamasında Postacı şarkısı sontest sonuçlarından elde edilen ölçümlere bakıldığında kontrol ve deney grupları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark deney grubu lehinedir. $t(14) = -2.161$, $p < .05$. Kontrol grubu ortalama puanları $\bar{X} = 74.17$ iken deney grubu ortalama puanları ise $\bar{X} = 86.67$ olarak ölçülmüştür. Bu bulgular, geleneksel okul şarkıları öğretimi ve imge destekli okul şarkıları öğretimi başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark oluştuğunu gösterir.

Tablo 16. Feyzullah Taşkınsoy İlköğretim Okulu Yalancı Şarkısı Öntest Ortalama Puanların t-Testi Sonuçları

Ölçüm (Yalancı)	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Kontrol Öntest	15	47.77	19.82	14	1.279	.222
Deney Öntest	15	39.76	13.37			

Tablo 16. da, Yalancı şarkısında deney ve kontrol gruplarında yapılan geleneksel okul şarkıları öğretimi uygulamasında Yalancı şarkısı öntest sonuçlarından elde edilen ölçümlere bakıldığında kontrol ve deney grupları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. $t(14) = 1.279$, $p > .05$. Kontrol grubu ortalama puanları $\bar{X} = 47.77$, deney grubu ortalama puanları ise $\bar{X} = 39,76$ olarak ölçülmüştür. Bu bulgular, geleneksel okul şarkıları öğretiminde başarı düzeylerinde anlamlı bir fark elde edilmediğini gösterir.

Müzik Eğitiminde İmgelerin Kullanımı

Tablo 17. Feyzullah Taşkınsoy İlköğretim Okulu Yalancı Şarkısı Sontest Ortalama Puanların t-Testi Sonuçları

Ölçüm (Yalancı)	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Kontrol Sontest	15	57.89	20.12	14	-2.372	.033*
Deney Sontest	15	74.91	16.69			

Tablo 17. de, Yalancı şarkısında kontrol grubunda yapılan geleneksel okul şarkıları öğretimi ve deney grubunda yapılan imge destekli okul şarkıları uygulamasında Yalancı şarkısı sontest sonuçlarından elde edilen ölçümlere bakıldığında kontrol ve deney grupları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark deney grubu lehinedir. $t(14) = -2.372$, $p < .05$.

Kontrol grubu ortalama puanları $\bar{X} = 57.89$ iken deney grubu ortalama puanları ise $\bar{X} = 74,91$ olarak ölçülmüştür. Bu bulgular, geleneksel okul şarkıları öğretimi ve imge destekli okul şarkıları öğretimi başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark oluştuğunu gösterir.

Tablo 18. Feyzullah Taşkınsoy İlköğretim Okulu Postacı Şarkısı Öntest Ortalama Puanların t-Testi Sonuçları

Ölçüm (Postacı)	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Kontrol Öntest	15	55.33	18.70	14	.449	.661
Deney Öntest	15	52.33	25.06			

Tablo 18. de, Postacı şarkısında deney ve kontrol gruplarında yapılan geleneksel okul şarkıları öğretimi uygulamasında Postacı şarkısı öntest sonuçlarından elde edilen ölçümlere bakıldığında kontrol ve deney grupları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. $t(14) = .449$, $p > .05$. Kontrol grubu ortalama puanları $\bar{X} = 55.33$, deney grubu ortalama puanları ise $\bar{X} = 52,33$ olarak ölçülmüştür. Bu bulgular, geleneksel okul şarkıları öğretiminde başarı düzeylerinde anlamlı bir fark elde edilmediğini gösterir.

Tablo 19. Feyzullah Taşkınsoy İlköğretim Okulu Postacı Şarkısı Sontest Ortalama Puanların t-Testi Sonuçları

Ölçüm (Postacı)	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Kontrol Sontest	15	70.17	18.38	14	-2.707	.017*
Deney Sontest	15	84.67	12.424			

Tablo 19. da, Postacı şarkısında kontrol grubunda yapılan geleneksel okul şarkıları öğretimi ve deney grubunda yapılan imge destekli okul şarkıları uygulamasında Postacı şarkısı sontest sonuçlarından elde edilen ölçümlere bakıldığında kontrol ve deney grupları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark deney grubu lehinedir. $t(14) = -2.707$, $p < .05$.

Kontrol grubu ortalama puanları $\bar{X} = 70.17$ iken deney grubu ortalama puanları ise $\bar{X} = 84.67$ olarak ölçülmüştür. Bu bulgular, geleneksel okul şarkıları öğretimi ve imge destekli okul şarkıları öğretimi başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark oluştuğunu gösterir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda ortaya çıkan sonuçlar açıklanmış ve bu sonuçlara bağlı önerilerde bulunulmuştur.

5.1. Sonuçlar

Dört ilköğretim okulunda yapılan deneysel uygulama sonrasında şu sonuçlar elde edilmiştir.

1. Kontrol ve deney gruplarında yapılan öntest ve sontest sonuçlarına göre öğrencilerin, şarkı sözlerini hatırlama ve okul şarkılarını öğrenme davranışlarında farklılık meydana gelmiştir. Bu farklılık deney grubu lehinedir.
2. Dört ilköğretim okulunda yapılan deneysel uygulamanın öntest ve sontest sonuçlarına bakıldığında kontrol ve deney grupları arasındaki farklılaşmanın dört okulda da deney grubu lehine olduğu görölmektedir.
3. Bu iki sonuçtan yola çıkılarak söylenebilir ki “İmgelerin aktif olarak kullanımının, okul şarkılarının öğretimindeki başarıya düzeylerinde olumlu etkileri” hipotezi geçerlidir.
4. Okul şarkılarının öğretiminde imgesel yöntemlerin kullanılması yoluyla öğretimi yapılan şarkıların daha kısa sürede ve etkili bir şekilde öğrenilmektedir. Bu sonuç deney gruplarında yapılan uygulamalar sonucunda tespit edilmiştir.

5.2. Öneriler

1. Okul şarkıları öğretiminde istenilen başarı düzeylerinin artırılabilmesi için, şarkıların içeriğindeki görsel imgelerin doğru olarak tespitinin yapılması ve şarkıların müziğinin de çok seslendirilerek oluşturulacak ses imgelerinin, bilgisayar ortamında doğru programlar yardımıyla doğru tekniklerle animasyon ve videolara dönüştürülmesi yeni bir öğretim yöntemi olarak düşünülebilir.
2. Geleneksel yöntemlerle yapılan okul şarkıları öğretimine, imgesel yöntemlerle yapılan eğitim sürecinde zaman kazanma açısından bakıldığında az zamanda daha etkili ve öğretici bir eğitim verebilmek amacıyla imgesel yöntem tercih edilebilir.
3. Okul şarkılarının eğitsel içeriğine yönelik anlamlar düşünöldüğünde imgelerin algılamaya olan olumlu etkisi ile şarkıların daha etkili bir eğitim aracı olarak kullanılması sağlanabilir.
4. Her geçen gün teknoloji alanında çıtanın biraz daha yukarıya yükseldiği gerçeğinden hareket ederek gelişen teknolojiyi takip etmenin önemi de artmaktadır. Gelişen teknolojiyi müzik eğitiminde okula şarkılarında etkili bir şekilde kullanabilmek elde edilen başarının seviyesini yükseltecektir.
5. Okul şarkılarına eğitsel videolar hazırlanırken şarkı içeriğindeki imgelerin doğru bir şekilde saptanıp buna göre hareket edildiğinde anlam bütünlüğünü sağlayacak bir materyal ortaya çıkacaktır. Aksi halde şarkıyı tam olarak temsil edemeyecek imgelerin kullanıldığı bir videoda elde edilecek sonuçlar tatmin edici düzeyde olmayabilir.
6. Animasyon şeklinde hazırlanacak olan imgesel materyallerde tasarım planı en önemli adımı oluşturmaktadır. Bu nedenle okul şarkılarının yine video şeklindeki materyaller hazırlanırken imge seçimindeki titizliğin tekrarı burada da söz konusudur. İmge seçiminin doğru bir şekilde tamamlanmasından sonra asıl önemli olan tasarım aşamasına geçilmelidir. Şarkının söz ve ezgi bütünlüğüne senkronize bir şekilde eşlik edecek bir animasyon yapabilmek için saniye saniye okul şarkılarına hakim olunması gerekmektedir. Ancak bu şekilde gerçek anlamda eğitsel bir animasyon tasarlanabilir. Bu hâkimiyetin sağlanması sonrasında geriye kalan tek şey hayal gücünün sınırlarını zorlama becerisidir. Bu yapılırken okul şarkısının hitap ettiği hedef grubun algı seviyelerini doğru bir şekilde düşünüp ona göre tasarımlar yapmak gereklidir.
7. Video ve animasyonlar tasarlanırken okul şarkılarına ait sözlerin ekranda gösterimi söz konusudur. Bu yapılırken sözler ne çok ön planda nede geride kalmalıdır. Görsel bir imge ile sözel bir imge bir arada kullanılırken dikkat edilmesi gereken bu imgelerin birbirleriyle uyum içeriğinde kullanılarak tasarımın yapılmasıdır. Özellikle görsel imgelerin üzerinde yazılacak olan sözel imgelerin uyumlu renklerden oluşması algılamayı kolaylaştıracaktır.

Müzik Eğitiminde İmgelerin Kullanımı

8. Okul şarkılarına video ve animasyonlar hazırlanırken şarkılara ait müziklerin zenginleştirilmesi amacıyla eşliklendirilmesi önem taşımaktadır. Çok sesli bir yapıya büründürülen okul şarkıları müziklerinin bilgisayar ortamındaki müzik yazılımları yoluyla sanal enstrümanlara çaldırılarak, video ve animasyon programlarının desteklediği ses dosyaları biçimine dönüştürülmesi ve bu görsel materyallerde alt yapı olarak kullanılması da önem taşımaktadır.
9. Teknolojinin gelişmekte olduğu bu bilim çağında müzik eğitiminde etkili bir sisteminde uygulanması gerekliliği bilinmektedir. Bu sisteme her geçen gün bir yenilik eklenmektedir. Bu yeniliklere okul şarkıları açısından bakıldığında özellikle ilköğretim düzeyinde olan öğrencilerin müzik yoluyla eğitiminde yer alan şarkılarının imgeler yoluyla daha etkili bir şekilde kullanımını sağlamak amacıyla elektronik ortamda işlenmeleri ve e-kitap şekline dönüştürülmesi gerekmektedir. Bunun yapılabilmesi öğrencilerin şarkıları daha kısa yoldan öğrenerek zamandan kazanım sağlamalarına olanak sağlayacaktır. Aynı zamanda şarkılarla verilmek istenen eğitsel mesajlarında imgesel yöntemlerle daha etkili algılanması sağlanacağından, kavrama süreçlerinde de kısaltmalar gözlenecektir. Müziksel alt yapıları güçlü bir şekilde hazırlanacak olan okul şarkıları müziksel öğelerinde daha etkin bir şekilde duyumunu sağlayacak olduğundan geleneksel yöntemlerden daha da etkili bir müzik eğitimi süreci sağlanmış olacaktır. Böylelikle tüm bunların birleşimi sonucu dijital ortamda oluşturulacak olan imgesel okul şarkıları kitabı ile etkili bir eğitim materyali geliştirilmiş olacaktır.

KAYNAKLAR

- Akbaytogan, K. 2006. Günümüzde İmge ve Farkındalık, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Becer, E. 1997. İletişim ve Grafik Tasarım, Ankara.
- Ersoy, A. 2002. Sanat Kavramlarına Giriş, İstanbul.
- Finney, J. (Editor); Burnard, P. (Editor) 2007. Music Education with Digital Technology: Education and Digital Technology, London, GBR: Continuum International Publishing, p 12.
- Fein, M. 2004. Teaching Song Form, Music .Education Technology, November / December.
- Frankel, J. 2007. Film Scoring in the Music Classroom, Music .Education Technology, November / December.
- Günay, V. D. 2008. Görsel Okuryazarlık ve İmgenin Adlandırılması”, Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Hakemli Dergisi, ART-E.
- Lu, X, Yin, Y. 2006. Image and Imagination In Perception Of Music, *Alma Mater Studiorum University of Bologna*, August 22-26.
- Okudan, A. 2003. Mekansal İmge ve Görüntü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Oskay, Y. 2004. Sanat Eğitiminde İmge Ve İmgenin Yeri, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- Watson, S. 2005. Picture This, Music .Education Technology, November / December.
- Webb, M. 2010. Re viewing listening: 'Clip culture' and cross-modal learning in the music classroom *International Journal of Music Education* 2010 28: 313.